

97. JOSEPH KOZMA KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Párizs, 1948. január 9.)

Mélyen tisztelt Elnök Úr,
Január 19-én a párizsi Radio-ban (Chaîne Parisien, 386 m 60) este 22 óra 45 perc kezdettel előadásra kerül Jacques Prévert társaságában írt

„ENCORE UNE FOIS SUR LE FLEUVE”

című szimfonikus költeményünk.

Végtelenül örülnénk, ha ideje megengedné meghallgatni közös művünket.

Meg vagyok győződve, hogy a mű kemény témájával és leplezetlen, de emberséges realizmusával erősen kiütözik a Radio szokásos műsorából. De talán éppen ezért utat találhat az Ön közmondásos jó szívéhez.¹

Remélve, hogy nem haragszik meg zaklatásomért,
mély tisztelettel

Joseph Kozma

A főszereplők:

Madeleine Renaud

Serge Reggiani

Lucien Lovano

Germaine Montero

Henri Lavaux

A Radio kórusa, zenekar Radio-Lyrique a saját vezényelem alatt.

MOL XIX Kgy 29. doboz 37. dosszié (eredeti)

¹ J. Kozma levelére Havas Endre válaszolt: „a Követ Úr – legnagyobb sajnálatára – nem tudta meghallgatni „ENCORE UNE FOIS SUR LE FLEUVE” című szimfonikus költeményük rádióelőadását, mert még nincs rádiója. Ismeri azonban és nagy figyelemmel kíséri az Ön művészi működését...”

98. HATVANY FERENC KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Párizs, 1948. január 14.)

Kedves Elnök Uram,

szíves felhívásodnak tegnap eleget tettem, Erős tanácsos úrral meglátogattam özvegy Stykánét. Aminthogy előre sejtettem, ama nagy körképnek tanulmányait láttam itt, melyet gimnazista koromban az Aréna út és a Vilma királyné út sarkán bámulhattam: „Bem és Petőfi Segesvár előtt”.

Véleményemet e képekről a következőkben összegezhetem:

1. Különleges műértékük nincs. Egy rendkívül ügyes kezű festő rutinos művei, a múlt századvégi történelmi festők szokványos izlésében.

2. Nem számíthatnak történelmi dokumentumoknak, minthogy ötven évvel a szabadságharc után készültek.

3. Kommerciális értékük, tekintve Stykának Párizsban már elfeledett nevét, minimális. Kényelmetlen nagyságuk is levon értékéből.

4. E tényekkel szemben magyar szempontból mégis érdemesnek tartanám megvételüket. Viszont nem tartanám alkalmasnak e képeket a Petőfi Múzeum számára, melynek korhű hangulatát megbontaná.

Talán vidéki múzeumokban lehetne őket szétszórva elhelyezni, vagy a Nemzetgyűlés Tanácstermében csoportosítani.

Mindenesetre a Centenárium emlékkiállítására alkalmából Budapesten és együtt kelle-
ne őket kiállítani. Nagy érdeklődésre tarthatnának számot.

Stykáné 800 000 frcs-ot kér e nyolc képért, ami szerény véleményem szerint messze
túlhaladja azt az összeget, amit értük adni lehetne. Noha praecium affectionis¹-ről lévén
szó, nem érzem magam hivatottnak e kérdésbe beleszólni. Tekintettel arra, hogy képei
egyébként aligha találhatnak érdeklődésre, azt hiszem jóval olcsóbban is eladja őket.²

Abban a reményben, hogy véleményemmel egyet fogsz érteni,
maradok tisztelő híved

MOL XIX Kgy 29. doboz (eredeti)

¹ Jogi fogalom: képzelt, önkényesen megállapított ízlés szerinti érték; különösen ha értékes, de megrongáló-
dott tárgyról van szó (latin).

² A levélen Károlyi jegyzete: „Megköszönni kedves segítségét és a levelét. Tanácsait figyelembe.”

Havas Endre ilyen értelemben köszönte meg a levelet január 22-én.

Hatvány levele 1947. január 14-ről van datálva, de ez nyilvánvaló elírás.

99. KÁROLYI MIHÁLY GEORGE HOELLERINGHEZ

(Párizs. 1948. január 19.)

Sir,

I have to apologize for addressing a letter without knowing you personally. During
the war I have seen in London your marvellous film „The Hortobágy”. This film is a
glorious apotheosis of the Hungarian life and our country, fully representing the spirit
of the late Zsigmond Móricz. The bearer of this letter, Mr. Zoltán SZABÓ, attaché culturel
of our Legation in Paris, will ask you to lend us for a while a copy of your film. I would
be very grateful to you if you could support him in this matter, because the film would
help us in our cultural propaganda in Paris.

Thanking you in advance for your kindness, I am, Sir
yours truly

MOL XIX Kgy 29. doboz (másodpéldány)

*

Uram,

Elnézését kell kérnem, amiért levéllel fordulok Önhöz, anélkül, hogy ismerném.
A háború alatt Londonban láttam az Ön csodálatos filmjét „A Hortobágy”-ot. Ez a film
nagyszerű apoteózis a magyar életnek és hazánknak, teljesen visszaadva a néhai Mó-
ricz Zsigmond szellemiségét. Mr. Zoltán Szabó, e levél átadója, párizsi követségünk kul-
turális attaséja, arra fogja kérni Önt, adja kölcsön egy időre filmjének egy kópiáját. Na-
gyon hálás lennék Önnek, ha segíteni tudna neki ez ügyben, mert a film segíthetné a mi
kulturális propagandánka Párizsban.

Előre is köszönöm kedvességét, Uram